Beslutsunderlag

Beslutsunderlag
Gryaab AB
Diarienummer: 2026-00197

Handläggare: Per-Erik Löfgren
Telefon: 031-56 31 10
E-post: per.erik.lofgren@gryaab.se

Provisorisk överföringsledning Älvparken - Göddered

Förslag till beslut

Styrelsen godkänner genomförandet av en provisorisk överföringsledning från Älvparkens pumpstation till släppbrunn innan tunnel på Hisingen vid Göddered enligt beskrivning i beslutsunderlaget till en budget av högst 15 mkr, vilket belastar 2026 och 2027 års resultat.

Sammanfattning

Gryaab har tre ledningar för överföring av avloppsvatten under Nordre älv från Kungälvs kommun mellan Älvparken och Göddered. Ledningarna är från början av 70-talet och en av ledningarna är skadad och avställd sedan tidigare. En skada på ytterligare en ledning upptäcktes i början av september.

Vidtas inte åtgärder finns risk för bräddning av hela flödet från Älvparkens pumpstation under lång tid. Läget föranleder skyldighet att vidta det åtgärder som behövs för att förhindra akuta utsläpp och skydda människors hälsa och miljön enligt Miljöbalken. Det föreslås att 15 mkr läggs i ett genomförande av en provisorisk överföringsledning från Älvparkens pumpstation till släppbrunn på Hisingen vid Göddered.

Efter genomförda utredningar är slutsatsen att det i dagsläget inte finns någon säker och tekniskt tillförlitlig metod för att reparera varken den första ledningen som gick sönder den 13 juni 2025 eller den andra ledningen som gick sönder 14 september 2026.

Den lösning som därför föreslås inom ramen för detta beslut är att skyndsamt anlägga en provisorisk ledning från Älvparkens pumpstation till släppbrunn på Hisingen, cirka 800 meter söder om pumpstationen.

Det möjliggör den en snabb återställning av driftssäkerheten och minskar risken för ytterligare utsläpp eller driftstörningar.

Genomförandet planeras vara klar under första kvartalet 2027.

Sammantaget bedöms genomförandet som en nödvändig och kostnadseffektiv åtgärd för att säkerställa att överföringsledningens långsiktiga funktion, minska risker och möjliggöra ett välgrundat genomförandebeslut.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Budgeten är bedömd till högst 15 mkr, vilket belastar 2026 och 2027 års resultat.

Ur ett ekonomiskt perspektiv bedöms det inte vara försvarbart att göra i reparationsförsök av de befintliga ledningarna. Ledningarna har uppnått eller passerat sin tekniska livslängd, och utredningarna visar att det saknas en säker och tekniskt tillförlitlig metod för att reparera dem utan att samtidigt riskera ytterligare skador på det kvarvarande ledningssystemet.

Varje reparationsförsök skulle innebära betydande kostnader samtidigt som sannolikheten för ett varaktigt och driftsäkert resultat bedöms vara låg. Därtill kommer risken för följdkostnader i form av driftstörningar, bräddningar, miljöpåverkan, akuta insatser och eventuella myndighetskrav.

Den mest ekonomiskt hållbara lösningen är därför att successivt ersätta de befintliga ledningarna med nya. Inom ramen för detta beslut hanteras det första steget avseende anläggandet av en provisorisk ledning mellan pumpstationen och släppbrunnen. Detta för att säkerställa drift med tillräcklig kapacitet och redundans och minska risken för ytterligare utsläpp och akuta åtgärder.

Genom att först etablera en provisorisk lösning skapas samtidigt förutsättningar för att genomföra den fortsatta planeringen och projekteringen av de två kvarvarande ledningarna under ordnade former. Detta ger möjlighet att genomföra nödvändiga utredningar, välja ett långsiktigt lämpligt ledningsläge samt säkerställa att erforderliga tillstånd och godkännanden erhålls från berörda myndigheter.

Ett sådant stegvis förfarande minskar risken för kostsamma felbeslut, projekteringsändringar och oförutsedda merkostnader under byggskedet. Samtidigt möjliggör det en långsiktigt hållbar investering där den slutliga lösningen kan utformas med hänsyn till teknik, miljö, lokala förutsättningar, framtida driftbehov och myndighetskrav.

Samlad ekonomisk bedömning

Den föreslagna lösningen innebär en kostnad uppgående till högst 15 mkr avseende en provisorisk överföringsledning. Åtgärden reducerar risken för akuta driftstörningar och miljöincidenter samtidigt som den skapar nödvändig tid för att planera och genomföra en långsiktig ersättning av de uttjänta ledningarna på ett tekniskt, ekonomiskt och myndighetsmässigt korrekt sätt. Detta bedöms ge lägst livscykelkostnad och lägst total risk för verksamheten.

Bedömning ur ekologisk dimension

Ur ett ekologiskt perspektiv bedöms anläggandet av en ny provisorisk avloppsledning som det mest fördelaktiga alternativet. Detta både jämfört med att försöka reparera de befintliga skadade ledningarna eller att förlita sig på den enda kvarvarandet ledningen i drift under den tid ett investeringsprojekt för anläggandet av kompletta permanenta ledningar genomförs.

Under byggskedet kan tillfälliga störningar uppstå i form av buller och transporter. Denna påverkan bedöms dock vara lokala, kortvariga och begränsade jämfört med de långsiktiga miljövinster som uppnås genom att säkerställa avloppsöverföring med tillräcklig kapacitet och redundans.

Den största miljörisken i nuläget är inte själva anläggningsarbetet utan risken för fortsatta eller ökade utsläpp av orenat avloppsvatten dels genom bräddning vis kapacitetsbrist eller i värsta scenario fullständig bräddning av hela flödet om den sista kvarvarande ledningen havererar. Genom att snabbt etablera en ny fungerande överföringsledning ökas kapaciteten och redundansen vilket minskar risken för ytterligare läckage och bräddningar till Nordre älv.

Samlad ekologisk bedömning

Den planerade åtgärden bedöms sammantaget medföra begränsad och tillfällig påverkan på naturmiljön samtidigt som den avsevärt minskar risken för fortsatta

utsläpp av avloppsvatten till Nordre älv. Ur ekologisk synvinkel är därför installation av en tillfällig överföringsledning det alternativ som ger lägst miljörisk och störst långsiktig nytta för vattenmiljön, jämfört med att försöka reparera de befintliga skadade ledningarna eller att fortsätta driften med nuvarande sårbara ledningssystem.

Bedömning ur social dimension

En förlängd och mer driftsäker anläggning bidrar till en bättre arbetsmiljö genom minskade arbetsinsatser och färre oplanerade driftstörningar. Det minskar även risken för bräddning eller ytterligare utläckage av avloppsvatten till Nordre Älv i ett område som har direkt närhet till rekreationsytor (park, lekplats, utegym mm) samt nyttjas för rekreation på Nordre Älv i form av bland annat kajakpaddling.

Samverkan

Samverkan har skett med berörda parter i den förvaltande organisationen och Kungälvs kommun.

Ärendet

I föreliggande ärende lämnas förslag på en budget av högst 15 mkr, vilket belastar 2026 och 2027 års resultat i genomförandet av en provisorisk överföringsledning från Älvparkens pumpstation till släppbrunn på Hisingen enligt beskrivning i beslutsunderlaget

Beskrivning av ärendet

Bakgrund

Den 13 juni 2025 informerades Gryaab om att ett avloppsvattenläckage hade observerats vid kanten av Nordre älv, i anslutning till Gryaabs ledningar. Efter en omedelbar insats kunde det fastställas att läckaget härstammade från mittledningen i Gryaabs ledningssystem som består av tre parallella ledningar från tidigt 70-tal. Den aktuella ledningen togs därefter ur drift för att förhindra fortsatt läckage.

Den 14 september 2026 fick vi information om att ytterligare en ledning hade gått sönder efter att ett läckage av avloppsvatten observerats vid den södra stranden av Nordre älv. En omedelbar insats genomfördes med hjälp av båtar och dykare för att lokalisera skadan. Efter undersökning kunde det konstateras att skadan var belägen på land och inte i själva älvfåran. Eftersom den exakta sträckningen av ledningarna

på Hisingssidan inte är dokumenterad med tillräcklig noggrannhet har det inte varit möjligt att fastställa skadepunkten exakt. Vår bedömning är att ledningen sannolikt har brustit i övergången mellan två olika ledningstyper, uppskattningsvis cirka 20-40 meter in från älvkanten. De osäkra lägesuppgifterna, de geotekniska förhållandena samt närheten till den kvarvarande fungerande ledningen innebär att förutsättningarna för att lokalisera och reparera skadan är mycket komplicerade och förenade med betydande risker.

Efter genomförda utredningar har vi kommit fram till att det i dagsläget inte finns någon säker och tekniskt tillförlitlig metod för att reparera den första ledningen som gick sönder den 13 juni 2025. På den norra sidan av älven ligger ledningarna mycket nära varandra och på cirka tre meters djup under vattenytan. Ledningarna är dessutom vattenfyllda, vilket ytterligare komplicerar reparationsarbetet. Risken bedöms som betydande att en reparation av den skadade ledningen samtidigt skulle kunna orsaka skador på den intilliggande ledningen. Med tanke på konsekvenserna av ett sådant fel bedöms risken vara för stor för att ett reparationsförsök ska kunna genomföras på ett säkert och kontrollerat sätt.

Gryaabs krisledning har beslutat att det ej är lämpligt att utföra lagningsförsök på den ledning som gick sönder den 14 september 2026. Riskerna med dessa arbeten bedöms vara alltför stora kopplade till t.ex. skred och risk för att skada den enda återstående fungerande ledningen. I värsta fall skulle detta kunna leda till att allt flöde från Älvparkens pumpstation behöver bräddas under lång tid.

Den bästa och mest riskreducerande lösning som vi har identifierat är att skyndsamt anlägga en provisorisk överföringsledning från Älvparkens pumpstation till släppbrunn på Hisingen, cirka 800 meter söder om pumpstationen. Denna lösning bedöms vara det säkraste och mest genomförbara alternativet med hänsyn till de omfattande risker som är förknippade med att försöka reparera de befintliga skadade ledningarna. Samtidigt möjliggör den en snabb återställning av driftssäkerheten och minskar risken för ytterligare utsläpp eller driftstörningar.

Gryaab har kontinuerliga kontakter med berörda myndigheter och parter såsom Länsstyrelsen, Trafikverket, m.fl.

Effektmål

Effektmålet med projektet är att säkra anläggningens hållfasthet och fortsatta drift över tid både avseende kapacitet och redundans.

Projektrisker

Då åtgärd är brådskande har inte normalt förfarande avseende projektering, upphandling osv tillämpats. En kalkyl har upprättats utifrån inkomna offerter, övriga identifierande arbeten och estimerad intern tid. Posten för oförutsett och risker har därav satts i förhållande till de osäkerheter som råder. Denna ledningssträcka har tidigare bedömts vara i behov av omfattande åtgärder eller förnyelse.

Tidplan

Genomförandet planeras vara klart senast under Q1 2027.

Ekonomi

Kostnaden för genomförandet bedöms till 15 mkr.

Bedömning av ärendets principiella beskaffenhet

Gryaab bedömer inte att ärendet är av principiell beskaffenhet.

Bolagets bedömning

Styrelsen föreslås godkänna genomförandet av en provisorisk överföringsledning från Älvparkens pumpstation till släppbrunn innan tunnel på Hisingen vid Göddered enligt beskrivning i beslutsunderlaget till en budget av högst 15 mkr, vilket belastar 2026 och 2027 års resultat.